

8.4.2009

Sisäasiainministeriö
Maahanmuutto-osasto
JAKE

ja

mmo.kotouttaminen@intermin.fi

Viite: Sisäasiainministeriön lausuntopyyntö SM103:00/2008; Maahanmuuttajien
työllistyminen ja kannustinloukut / Arajärven selvitys

Asia: ETNISTEN SUHTEIDEN NEUVOTTELUKUNNAN (ETNO) LAUSUNTO

Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) on valtioneuvoston asettama laajapohjainen asiantuntijaelin, jonka tarkoituksena on mm. kehittää vuorovaikutusta viranomaisten, kansalaisjärjestöjen ja eduskunnassa edustettuna olevien puolueiden sekä maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen välillä niin valtakunnallisella, alueellisella kuin paikallisellakin tasolla. Lisäksi ETNO avustaa maahanmuuttopolitiikan asiantuntijana ministeriöitä etnisesti yhdenvertaisen ja monimuotoisen yhteiskunnan kehittämisessä.

Sisäasiainministeriö on pyytänyt ETNolta lausuntoa selvitysmies Arajärven raportista koskien maahanmuuttajien työllistymistä ja kannustinloukkuja. Etnisten suhteiden neuvottelukunta kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. ETNOn työjaosto antaa lausunnon neuvottelukunnan nimissä ja esittää kantanaan seuraavaa:

ETNOn näkemyksen mukaan selvitysmiehen raportti on kattava ja tuo esiin lukuisia maahanmuuttajien työllistymisen kannalta keskeisiä seikkoja. Lausunnossaan ETNO haluaa kuitenkin tuoda esiin joitakin näkökulmia, jotka ETNOn näkemyksen mukaan jäävät raportissa liian pieneen rooliin tai eivät sisälly raporttiin.

ETNO pitää hyvänä kotouttamislain soveltamisalan laajentamista koskevaa esitystä. Selvitysmiehen raportissa maahanmuuttajien kotoutumista lähestytään kuitenkin vaihteittain etenevänä prosessina (s. 108). ETNOn näkemyksen mukaan tulee huomioida, että todellisuudessa asiat voivat yksilöillä edetä eri järjestyksessä tai samanaikaisesti. Tämä tulee huomioida myös kotouttamistoimenpiteitä suunniteltaessa. Työllistyminen voi esimerkiksi tapahtua heti maahan saavuttaessa ja tällöin esimerkiksi kielen opiskelun tulisi olla mahdollista työn ohessa.

ETNO korostaa suomen tai ruotsin kielen oppimisen tärkeyttä. Kielen oppimisen nopeus on yksilöllistä ja saattaa joskus kestää useitakin vuosia. Kielten opetuksen lisäksi oppimista edistää ihmisten välinen vuorovaikutus ja mahdollisuudet käyttää kieltä käytännössä. Kielten opetuksen järjestämisen osalta tulisi kiinnittää huomiota

8.4.2009

opetuksen laatuun ja ns. vaativamman (taso 3 jälkeen) tason kursseihin, joilta puuttuu tällä hetkellä pysyvä rahoitus.

ETNO:n huomauttaa, että työnantajilla ja koko työyhteisöllä on monessa suhteessa tärkeä rooli. Erityisesti ensimmäisellä työpaikalla on usein keskeinen rooli maahanmuuttajan kotoutumisen ja jatkotyöllistymisen kannalta. Myös kannustaminen kielen opiskeluun ja työhön perehdyttäminen tukevat sekä kotoutumista että työssä onnistumista. ETNO myös ehdottaa, että työllistämiskurssien yhteydessä voitaisiin jakaa tietoa työelämänsäännöistä.

ETNO haluaa ilmaista huolensa maahanmuuttajiin kohdistuvista negatiivisista asenteista yhteiskunnassa. Asennekysymysten voidaan olettaa vaikuttavan myös erityisesti joidenkin kansallisuusryhmien työllistymiseen. Ongelmien ohella olisikin tärkeää nostaa esiin myös onnistumisia ja positiivisia esimerkkejä.

ETNO pitää tärkeänä, että työllistymisen ja kielen oppimisen rinnalla tuetaan maahanmuuttajien osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa. Sosiaaliset verkostot tukevat kotoutumista ja samalla myös työllistymistä. Yhtälailla tärkeää on huomioida tarvittavien palveluiden saatavuus.

ETNO pitää hyvänä, että selvityksessä on lapsiin ja nuoriin liittyviä esityksiä. Esityksiä tulisi pohtia edelleen ja erityistä huomiota tulisi kiinnittää turvapaikanhakijoina tai oppivelvollisuusiän jälkeen Suomeen saapuneisiin lapsiin. ETNO järjesti 3.3. eduskunnan pikkuparlamentissa Etnisten suhteiden foorumin, jonka aiheena oli ”Koulu lapsen hyvinvoinnin edistäjänä”. Seminaarissa esitettiin useita maahanmuuttajalasten - ja nuorten koulutukseen liittyviä parannusehdotuksia. Toimitamme ohessa raportin tilaisuudesta.

Lopuksi ETNO haluaa tuoda esiin, että monia raportin toimenpiteistä on esitetty jo aiemmin. Tämän vuoksi ETNO pitää tärkeänä, että toimeenpantaviksi valittaville toimenpiteille varataan tarvittavat määrärahat ja niiden toteuttamiselle laaditaan selkeä aikataulu.

ETNO:n toiminnassa maahanmuuttajien työllistymiseen liittyvillä kysymyksillä suuri painoarvo. ETNO on muun muassa laatinut raportin työelämän hyvistä käytännöistä, järjestänyt keskustelutilaisuuksia, myöntänyt Paletti-tunnuksia monikulttuurisille työnantajille, jakanut tietoa ja asiantuntemusta jne. ETNO jatkaa edellä mainittuja toimintamuotoja myös jatkossa.

Helsingissä 8.4.2009

Reet Nurmi
ETNO:n työjaoston varapuheenjohtaja
Monika-naiset liitto ry

Sari Haavisto
ETNO:n pääsihteeri
Sisäasiainministeriö

8.4.2009

JAKELU Sisäasiainministeriö, kirjaamo
Sisäasiainministeriö, maahanmuutto-osasto

TIEDOKSI Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO)
HARE
Sisäasiainministeriö, kotouttamisyksikkö, mmo.kotouttaminen@intermin.fi